

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Adroddiad i gyfarfod Cabinet Cyngor Gwynedd

Dyddiad y cyfarfod:	22ain Tachwedd 2022
Aelod Cabinet:	Y Cynghorydd Dyfrig Siencyn
Swyddog Cyswllt:	Dewi W. Jones, Rheolwr Gwasanaeth Cefnogi Busnes y Cyngor
Rhif Ffôn Cyswllt:	32233
Teitl yr Eitem:	Deddf Llywodraeth Leol 2021 – Hunanasesiad Cyngor Gwynedd (Drafft) 2021/22

1. Y PENDERFYNIAD A GEISIR

- 1.1. Cymeradwyo Hunanasesiad Cyngor Gwynedd (Drafft) 2021/22 (**Atodiad 1**) (gan gymryd i ystyriaeth unrhyw argymhellion a wneir gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio (os bydd rhai) ac argymhell i'r Cyngor Llawn ei fod yn ei fabwysiadu.

2. Y RHESWM DROS YR ANGEN AM BENDERFYNIAD

- 2.1. O dan Ddedf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 mae gennym ddyletswydd i adrodd ar berfformiad, yn seiliedig ar ddull hunanasesu.

3. CYFLWYNIAD

- 3.1. Dyma adroddiad sy'n cyflwyno Hunanasesiad Perfformiad cyntaf y cyngor gan edrych yn ôl ar 2021/22. Nodir fod yr adroddiad yn ofyn statudol newydd o dan **Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021**.
- 3.2. Mae'r Ddeddf yn darparu ar gyfer fframwaith deddfwriaethol newydd a diwygiedig ar gyfer etholiadau llywodraeth leol, democratiaeth, llywodraethu a pherfformiad. Mae'n disodli'r ddyletswydd a nodir ym Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 .
- 3.3. Golyga bod yn rhaid i gyngor lunio adroddiad hunanasesu mewn perthynas â phob blwyddyn ariannol. Mae'n rhaid i'r adroddiad nodi ei gasgliadau ynghylch i ba raddau y bodlonodd y gofynion perfformiad yn ystod y flwyddyn ariannol honno, ac unrhyw gamau y mae'n bwriadu eu cymryd, neu y mae wedi'u cymryd eisoes, er mwyn cynyddu'r graddau y mae'n bodloni'r gofynion perfformiad. Y gofynion perfformiad yw i ba raddau:-
  - y mae'n arfer ei swyddogaethau yn effeithiol;
  - y mae'n defnyddio ei adnoddau yn ddarbodus, yn effeithlon ac yn effeithiol;
  - y mae ei lywodraethiant yn effeithiol er mwyn cyflawni'r uchod.

- 3.4. Ar ei lefel symlaf, mae a wnelo hunanasesu â'r ffordd y mae'r cyngor yn bodloni'r gofynion perfformiad ac yn ymateb i'r cwestiynau canlynol:
- Pa mor dda rydyn ni'n gwneud?
  - Sut rydyn ni'n gwybod hynny?
  - Beth allwn ni ei wneud yn well a sut?
- 3.5. Mae dyletswydd i gyhoeddi adroddiad sy'n nodi casgliadau'r hunanasesiad unwaith mewn perthynas â phob blwyddyn ariannol ac i gwblhau'r gwaith "cyn gynted ag bo'n rhesymol ymarferol ar ôl diwedd y flwyddyn ariannol y mae'n ymwneud â hi."
- 3.6. Nodir dyletswydd hefyd i ymgynghori o leiaf unwaith mewn blwyddyn ariannol gyda phobl leol, busnesau lleol, staff y cyngor a'r undebau llafur. Dylid defnyddio'r ymgynghoriadau hyn i gael adborth ar y graddau y mae'r awdurdod yn cyflawni'r gofynion perfformiad.
- 3.7. Mae'r cyngor eisoes yn casglu llawer o'r dystiolaeth ac yn cyhoeddi dogfennau sy'n cynnwys y math o wybodaeth sy'n ddisgwyliedig i ni ei gynnwys o fewn yr hunanasesiad. Mae hyn yn cynnwys dogfennau megis (ond ddim yn gyfyngedig i) adroddiadau blynyddol Perfformiad, Cydraddoldeb, Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol, Datganiad Cyfrifon Blynyddol a'r Datganiad Llywodraethu. O ganlyniad, rydym wedi ceisio cadw'r ddogfen hunan asesiad yn gymharol gryno gan gyfeirio tuag at nifer o'r dogfennau lle ceir gwybodaeth bellach er mwyn ceisio osgoi dyblygu.
- 3.8. Y Grŵp Llywodraethu sydd wedi arwain/cymryd trosolwg o'r broses hyn o fewn y cyngor er mwyn sicrhau fod y gwaith yn cael ei berchnogi a'i arwain ar lefel strategol.
- 3.9. Mae'r canllawiau a gyhoeddwyd gan y Llywodraeth yn awgrymu y dylid defnyddio'r saith maes corfforaethol sy'n gyffredin i drefniadau llywodraethu corfforaethol cyrff cyhoeddus (fel sydd wedi eu hadnabod yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015) fel fframwaith ar gyfer yr hunan asesiad, sef:
- Cynllunio corfforaethol
  - Cynllunio ariannol
  - Cynllunio'r gweithlu (pobl)
  - Caffael
  - Asedau
  - Rheoli risg
  - Rheoli Perfformiad
- 3.10. Mae angen cyflwyno drafft o'r adroddiad hunan asesu i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu cyn iddo gael ei gyhoeddi yn derfynol er mwyn rhoi cyfle iddynt gyflwyno unrhyw sylwadau ac argymhellion. Bydd angen rhoi ystyriaeth i'r rhain pan fydd y ddogfen yn cael ei chyflwyno yn ffurfiol i'r Cabinet.
- 3.11. Bydd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn trafod yr hunanasesiad yn ei gyfarfod ar y 17eg o Dachwedd. Gan fod yr adroddiad hwn wedi ei gyhoeddi cyn y dyddiad yma byddwn yn adrodd ar unrhyw sylwadau ac argymhellion a wneir (os bydd rhai) ar lafar fel eich bod yn gallu eu hystyried.

3.12. Fel sydd wedi ei nodi eisoes y flwyddyn hon yw'r tro cyntaf i ni gynnal yr hunan asesiad a'r tro hwn bydd yn cael ei gyhoeddi fel dogfen sy'n sefyll ar ei ben ei hun. I'r dyfodol y bwriad yw integreiddio'r gwaith gyda threfniadau herio perfformiad y Cyngor gan gynnwys yr hunanasesiad o fewn yr Adroddiad Perfformiad Blynnyddol fel bod yr holl wybodaeth o fewn yr un ddogfen. Mae'r ddogfen hon yn arfer cael ei pharatoi yn ystod mis Ebrill/Mai er mwyn ei chyflwyno i gyfarfod o'r Cyngor Llawn i'w chymeradwyo ar ddechrau mis Gorffennaf.

3.13. Byddai peidio â chyhoeddi hunanasesiad yn debygol o arwain at argymhellion statudol gan Archwilio Cymru, fyddai hefo goblygiadau i enw da'r Cyngor.

4. CAMAU NESAF AC AMSERLEN

4.1. Bydd yr hunanasesiad, ac unrhyw argymhellion a wneir gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio (os bydd rhai), yn cael ei chyflwyno i gyfarfod o'r Cyngor Llawn ar gyfer ei chymeradwyo ar y 1af o Ragfyr.

Barn y Swyddogion Statudol

Y Swyddog Monitro:

Y Pennaeth Cyllid: